

Stockholm 2015-05-29

## **REMISSVAR**

### **Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del II (SOU 2015:38)**

Sveriges Byggindustrier avger härmed remissvar på utredningen Tillämpningsdirektivet till utstationeringslagen. Sveriges Byggindustrier och de övriga organisationerna inom bygg- och installationssektorn har inte blivit inbjudna att yttra sig över remissen, trots att flera förslag särskilt riktar sig mot just byggbranschen. Detta är anmärkningsvärt.

Sveriges Byggindustrier ansluter sig till vad Svenskt Näringsliv angett i sitt yttrande. Sveriges Byggindustrier vill utöver det Svenskt Näringsliv angett framföra följande synpunkter, förtydliganden och tillägg till förslagen i utredningen Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – del II (SOU 2015:38).

Sveriges Byggindustrier har under utredningens gång skriftligen framfört rättsliga invändningar mot förslagen, som utredningen har bortsett ifrån. Dessa synpunkter bifogas detta remissvar, se Bilaga.

#### **Allmänna synpunkter**

Sveriges Byggindustrier avstyrker utredningens samtliga förslag, förutom vad gäller förtydligandet av arbetstagarorganisationers skyldighet att inge sådan villkor som avses i 5 a och b §§ utstationeringslagen. Samtliga övriga förslag är illa avvägda och omotiverade.

#### **Synpunkter på särskilda förslag**

##### **Entreprenörsansvar**

Förslaget om ett strikt och solidariskt entreprenörsansvar i flera led är inte motiverat av något skäl. Utredningen har inte i något fall lyckats peka ut ett eventuellt fall i byggbranschen som skulle påkalla det nu föreslagna entreprenörsansvaret. Precis som Svenskt Näringsliv påpekar avviker förslaget på flertalet punkter från artikel 12 i direktivet och utgör en kraftig överimplementering. Om förslaget införs

kommer det medföra betydande negativa konsekvenser för framför allt byggbranschen, men även samhället i stort. Förslaget kan därför inte accepteras. Sveriges Byggindustrier avstyrker förslaget.

Förslaget kommer med stor sannolikhet att hindra användandet av utstationerad arbetskraft i Sverige och utgör därmed en otillåten begränsning av den fria rörligheten för tjänster enligt EU-fördraget. För att lyckas möta regeringens mål om att bygga 250 000 nya bostäder fram till 2020 och de stora infrastruktur satsningarna i hela landet fordras det att arbetskraft kommer till Sverige från andra delar av EU och tredje land. Dessa mål kan inte uppfyllas med enbart inhemsk arbetskraft. Initiala bedömningar visar att det behövs ca 100 000 personer till bygg- och installationssektorn för att möta dessa mål.

Det finns stora risker med att införa ett entreprenörsansvar såsom utredningen föreslår. Inledningsvis kan framhållas att betalning för en utförd entreprenad utgör ersättning för utfört arbete inklusive tillhandahållet material. Ersättning är alltså inte direkt kopplad till särskilda personers arbetsuppfyllelse.

I flera fall kan det finnas osäkerhet i vilken entreprenadkedja som en lönefordran har uppstått och till vilken entreprenadkedja den härrör ifrån. Mindre och medelstora entreprenörer ingår inte sällan i flera olika entreprenadkedjor samtidigt och utför arbete och uppdrag parallellt på flera arbetsplatser. Arbetstagare till dessa underentreprenörer utför inte sällan arbete på flera olika arbetsplatser under samma tidsperiod. En arbetstagare kan till exempel vara på en arbetsplats på förmiddagen och en annan på eftermiddagen, men det förekommer även att samma arbetstagare arbetar på fler än två arbetsplatser samma dag eller vecka. I dessa situationer kommer det vara omöjligt att fastställa till vilken del lönefordran härrör från en viss entreprenadkedja. Ansvaret som kan utkrävas enligt förslaget kan därför härröra från andra entreprenadkedjor och därmed vara helt oförutsägbart. Vidare kan det inträffa att fordran kan krävas i flera entreprenadkedjor samtidigt.

Möjligheter för entreprenörerna att rättsligt bestrida kraven saknas då det inte finns någon insyn eller kontroll av ansvarsfördelningen mellan företagen i en entreprenadkedja och inte heller mellan olika entreprenadkedjor. Dessa problem undanröjs inte av utredningens förslag om skyldighet för arbetsgivare som får en lönefordran att anmäla detta till övriga i entreprenadkedjan.

Det föreslagna entreprenörsansvaret kommer även att medföra både ökade risker och administrativa kostnader för företag i byggbranschen. Detta även om problemet med obetalda löner är och kommer fortsätta vara litet. Företagen i branschen kommer att behöva anpassa betalningstider och kostnadsramar i affärsavtalen för att ta höjd för ett eventuellt entreprenörsansvar. De kostnadsökningar som förslaget medför kommer i slutändan att drabba konsumenterna, kunder och samhället i stort. I vissa fall är det även möjligt att de entreprenadrättsliga avtalen (AB 04, ABT 06 och ABK 09) kan sätta hinder för eventuella regresskrav som härrör från entreprenadkedjan. Dessa avtal skulle därför mot bakgrund av förslaget behöva ändras. En sådan process kommer bli kostsam då avtalen utarbetas av en ideell förening med många parter. Senaste revisionen tog ungefär fem år. Vidare är det osannolikt att en revidering kommer till stånd enbart mot bakgrund av ett infört entreprenörsansvar då en revidering kräver ett beslut med absolut majoritet.

Därutöver är det omöjligt för huvudentreprenören att kalkylera de latent ersättningskrav som kan uppkomma från utstationerade eller uthyrda arbetstagare från tredje land. Detta beror bl.a. på att man i upphandlingsskedet saknar kunskap om hur många underentreprenörer som slutligen kommer anlitas i projektet och därmed hur många anställda som projektet kommer att omfatta. Siffror som för övrigt fluktuerar kraftigt under projektets gång beroende vilka arbetsmoment som genomförs.

Man kan på goda grunder anta att flera anbudsgivare som räknar på samma projekt kommer uppfatta eventuellt uppkommande ersättningskrav som kan uppkomma från bl.a. utstationerade arbetstagare på väldigt olika sätt. Varje entreprenör kommer att vara tvungen att ta höjd för dessa eventuella kostnader och förslaget kommer därför att verka starkt kostnadsdrivande. Detta gäller särskilt då möjligheterna att driva en framgångsrik regress mot den arbetsgivare som rätteligen skulle utgivit lön i princip är utesluten. Kostnaden kommer stanna hos den som betalar vilket måste prissättas i entreprenadanbudet. Detta kommer medföra kraftigt ökade byggkostnader.

Förslaget medför även betänkligheter gällande dess förenlighet med skyddet för egendom enligt artikel 1 i tilläggsprotokollet (d. 20 mars 1952) till Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("Europakonventionen"). Skyddet för egendom får enbart inskränkas under vissa förutsättningar bl.a. att det enbart få ske enligt lag. I detta avseende avses inte lag i formell bemärkelse utan det ställs vissa autonoma kvalitetskrav på dess utformning. Ett av dessa krav är att lagen ska vara förutsägbar, dvs. ett rättssubjekt ska någorlunda klart kunna förutse konsekvenserna av sitt handlande. I fallet med det föreslagna entreprenöransvaret är det omöjligt för en entreprenör att veta om denne riskerar att utge någon ersättning och beräkna dess omfattning. Detta medför att förslaget kommer att strida mot Europakonventionen.

Sammanfattningsvis anser Sveriges Byggindustrier att förslaget innebär en kraftig överimplementering. Förslaget om det genomförs kommer innebära stora negativa konsekvenser, både vad gäller utveckling och produktivitet. Det kommer dessutom att strida mot både Europakonventionen och den fria rörligheten för tjänster som följer av EU-fördraget.

Stockholm som ovan,  
SVERIGES BYGGINDUSTRIER



Ola Månsson  
Verkställande Direktör